

NAQSHBANDIYA TARIQATI VA UNING UMUMINSONIY QADRIYATLARDAGI ROLI

TATU Samarqand filiali
Kompyuter injiniringi fakulteti
22-01 guruh talabasi
Eshpo'latov Azizbek

Annotatsiya : Ushbu maqolada Naqshbandiya tariqati haqida to'liq ma'lumot berilgan, uning kelib chiqishi 14-asrda O'rta Osiyoda bo'lgan. Unda naqshbandiya an'anasining asosiy jihatlari yoritilgan bo'lib, unda shaxsning Xudo bilan munosabatiga alohida e'tibor qaratilishi, ma'naviy poklik va shariat qonunlariga amal qilish muhimligi qayd etilgan. Maqolada Naqshbandiya tariqatining islom ilmi va ta'limini rivojlantirishga qo'shgan hissasi bilan birga bag'rikenglik kabi umuminsoniy qadriyatlarni targ'ib qilishdagi o'rni ham ko'rib chiqiladi. Ushbu maqola Naqshbandiya an'anasi haqida qimmatli fikrlarni taqdim etib, so'fiylik va ma'naviyat haqidagi tushunchalarini chuqurlashtirishga intilayotganlar uchun foydali manba bo'ladi. Umuman olganda, ushbu maqola din tarixining qisqacha sharhini beradi va bu dinning vaqt o'tishi bilan qanday rivojlanganligini tushunishga qiziqqan har bir kishi uchun qimmatli manbadir.

Abstract : This article provides complete information about the Naqshbandi sect, which originated in Central Asia in the 14th century. It highlights the main aspects of the Naqshbandi tradition, which emphasizes the importance of a person's relationship with God, spiritual purity, and adherence to Sharia law. The article examines the contribution of the Naqshbandiyya order to the development of Islamic science and education, as well as its role in promoting universal values such as tolerance. This article provides valuable insights into the Naqshbandiyya tradition and will be a useful resource for those seeking to deepen their understanding of Sufism and spirituality. Overall, this article provides a brief overview of the history of religion and is a valuable resource for anyone interested in understanding how religion has evolved over time.

Аннотация: В данной статье представлена подробная информация о секте Накибанди, зародившейся в Средней Азии в 14 веке. В нем освещаются основные аспекты традиции Накибанди, подчеркивая важность взаимоотношений человека с Богом, духовной чистоты и соблюдения законов шариата. В статье рассматривается вклад секты

Накибандийа в развитие исламской науки и образования, а также ее роль в пропаганде общечеловеческих ценностей, таких как толерантность. Эта статья дает ценную информацию о традиции Накибандия и будет полезным ресурсом для тех, кто стремится углубить свое понимание суфизма и духовности. В целом, эта статья представляет собой краткий обзор истории религии и является ценным ресурсом для всех, кто интересуется пониманием того, как религия развивалась с течением времени.

Kirish so‘zlar: *Tariqat, Islom dini, tarkidunyochilik, zikr, dunyoqarash, din, mar’rifat, maqsad, madrasa, ta’lim.*

Keywords: *Tariqat, Islam, secularism, zikr, worldview, religion, enlightenment, purpose, madrasa, education.*

Ключевые слова: *Тарикат, ислам, секуляризм, зикр, мировоззрение, религия, просвещение, цель, медресе, образование.*

Manbalar asosida Bahouddinning tavalludi hijriy 718 yili muharram oyida va rihlati hijriy 791 yili robi’ul avval. oyining 3 sanasi, dushanba kechasi ekanligi ko‘rsatilgan. Naqshbandiya xojagon tariqati negizida paydo bo‘lib, Yusuf Xamadoniy, Abdulholiq G‘ijduvoni, Axmad Yassaviy qarashlarini omuxta etib, ularga yangi ruh berib rivojlantirgan. Bu g‘oya XV-XVIII asrlarda savdo va xunarmandchilik bilan shug‘ullanadigan shahar hamda ko‘chmanchi chorvador aholi orasida keng yoyilgan. Bu ta’limotda odamning qadri, mansabi, boyligi bilan emas, ma’naviy komilligi bilan o‘lchanadi deyilgan. Unda hunar, kasb egallab, o‘z mehnati bilan xalol luqma yeb yashash talab qilinadi. Tilanchilik, darbadarlik bilan kun kechirish sufiy uchun isnod sanalgan. Qul va xizmatkor saqlash, o‘zganing mehnatidan foydalanish ham man etilgan. Bu ta’limot tarkidunyochilikka, tekinxo‘rlikka qarshi qaratilgan bo‘lib, unda manmanlik, shayxman deb kerilish, shoqin-suron ko‘tarib zikru samo bilan odamlar diqqatini o‘ziga qaratish qoralanadi. 1993 yil O‘zbekistonda Bahouddin Naqshband tavalludining 675 yilligi keng nishonlandi. Unga bag‘ishlab qator asarlar chop etildi, xalqaro ilmiy anjumanlar bo‘lib o‘tdi. Bahouddin Naqshband nomi bilan bog‘liq yodgorliklar qayta tiklandi. Naqshbandiya tariqati so‘fiylik tariqati bo‘lib, o‘zining kelib chiqishini XIV asrda O‘rta Osiyoda davom ettiradi. Bahouddin Naqshband asos solgan ushbu tariqatda qalb pokligi, Allohni zikr qilish, shariat qonunlariga qat’iy amal qilishga katta ahamiyat beriladi. Bu tariqatning ta’limoti

tavhid (Allohning yagonaligi) tamoyillariga asoslanib, taqvo, tavoze va fidokorona hayot kechirishning muhimligidir. Naqshbandiya tariqatining asosiy jihatlaridan biri bu shaxsning Xudo bilan munosabatiga urg'u berishdir. Maqsad, qalbni poklashga va ichki xotirjamlikka erishishga olib keladigan Ilohiy bilan bevosita aloqani o'rnatishdir. Naqshbandiya tariqati ham bag'rikenglik, zo'ravonlikdan voz kechish kabi umuminsoniy qadriyatlarni targ'ib etishda muhim o'rin tutgan. Din, irqi, millatidan qat'i nazar, barcha insonlarga mehr-muhabbat va hurmat tamoyillari naqshbandiya an'anasi ma'naviy yo'lining ajralmas qismidir. Ushbu yondashuv turli xil madaniy va diniy kelib chiqishi bo'lgan odamlar o'rtasida birgalikda yashash, qabul qilish va uyg'unlik ruhini rivojlantirishga yordam berdi.

Qolaversa, Naqshbandiya tariqati ham islom ilmi rivojiga va islom ta'limini targ'ib qilishga hissa qo'shgan. Madrasa va so'fiy markazlarining tashkil etilishi ilm-fanni keng yoyish va islom dinini chuqurroq anglashga intilayotgan kishilarga yo'l-yo'riq ko'rsatishga xizmat qildi. Bu islom ma'naviyati va axloqining tiklanishiga, xususan, islom qadriyatlari modernizatsiya va sekulyarizatsiya tahdidi ostida bo'lgan mamlakatlarda o'z hissasini qo'shdi.

Xulosa. Xulosa o'rnida aytish mumkinki, naqshbandiya tariqati so'fiylikning muhim yo'nalishi bo'lib, ma'naviy poklik va Allohni zikr qilishga katta ahamiyat beradi. Uning ta'limotlari bag'rikenglik, zo'ravonlik qilmaslik va xilma-xillikka hurmat kabi umuminsoniy qadriyatlarni targ'ib qiladi va islom ilmi va ta'limini rivojlantirishga hissa qo'shadi. Naqshbandiya an'anasi turli madaniyat va din vakillari o'rtasida hamjihatlik va hamjihatlik ruhini mustahkamlashga xizmat qilib, uni umuminsoniy qadriyatlarning muhim hissasiga aylantirdi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xo'jamuratov I.R. Islom, milliylik, qadriyat. Toshkent. 1993 y.
2. Axmad Yassaviy. Devoni hikmat. T. 1992 y.
3. Komilov N. Tasavvuf. 1 chi kitob. T.1996y.
4. ADABIY OTLAR ROYXATI 1. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. Toshkent. Hilol, 2019. - B 4.
5. 2. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. Toshkent. Hilol, 2019. - B 5.
6. A. Sh. Juzjoniy. Tasavvuf va inson. Toshkent. 2001. - B. 9.
7. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. Toshkent. Hilol, 2019. - B
8. Buxoriy Sadridin Salim. Bahouddin Naqshband yoki yetti pir. Buxoro. 2006. - B. 14.
9. Voxidov R., Maxmudov M, Azimov Yu. Ulug' Xojaning ibrat va hikmatlari. Pedagogik mahorat, 2005. 1-son. -B. cademic Research, Uzbekistan P
10. Isroilov Maxamadjon Ismoilovich (2022). NAQSHBANDIYA TA'LIMOTINING TARBIYAVIY AHAMIYATI. Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS), 2 (Special Issue 2), 88-91.